

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ДО СТУДЕНТСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Швидкий темп життя та нестандартні умови формування особистості зумовлюють неухильне зростання інтересу вчених до науково-психологічного розгляду процесів адаптації та впливу на неї внутрішніх і зовнішніх факторів. Важливою проблемою сьогодні постає питання адаптації особистості до студентського середовища з метою налагодження міжособистісної взаємодії та включення у колектив, регулювання власних емоційних станів задля підвищення продуктивності навчальної діяльності та ефективності засвоєння учбового матеріалу.

Етап розвитку особистості з включення її до студентства сприяє перебудові ціннісних орієнтацій та вимагає мобілізації всіх ресурсів, а саме висуває підвищені вимоги до емоційної складової внутрішніх ресурсів людини, які відповідають за розуміння та контроль емоційних станів як власних, так і людей нового мікросередовища, на яке спираються процеси соціально-психологічної адаптації особистості, при цьому емоційні чинники займають неоднозначне місце у науковому пізнанні факторів соціально-психологічної адаптації через свій деструктивний характер, однак в працях ряду вітчизняних та зарубіжних дослідників були висвітлені результати дослідження емоційного інтелекту як фактору впливу на різні аспекти життєдіяльності людини (Д. Гоулман, Л. С. Виготський, С. Л. Рубінштейн, А. Н. Леонтьєв, А. Р. Лурія, Г. Г. Гарскова, І. М. Андрєєва, О. І. Власова, М. О. Манойлова, М. А. Нгуєн, О. М. Приймаченко, К. Саарні). Зокрема, ролі емоційного потенціалу у соціально-психологічних процесах адаптації особистості приділяли увагу І. Ф. Аршава, Р. Бар-Он, М. А. Бреккет, Н. В. Коврига, Т. М. Кумскова, В. В. Овсянникова, Г. В. Юсупова.

Таким чином, в процесі адаптації студентів до нового навчального середовища, емоційний інтелект має регулюючу роль та допомагає в досягненні емоційного комфорту за рахунок мотиваційно-вольової саморегуляції і переробки емоційних стимулів на когнітивному рівні. При цьому, високий рівень емоційного інтелекту полегшує входження у колектив, допомагає адаптуватися до нових умов та поліпшити соціально-психологічний клімат в соціальному оточенні. Важливим також є роль розвитку емоційного інтелекту в регулюванні власних емоційних станів, які є нестабільними в мінливих обставинах адаптації та перебудови ціннісно-орієнтаційної системи людини, адже вікові особливості студентства характеризуються емоційною незрілістю, відкритістю, самоідентифікацією та сугестивністю. Високий рівень розвитку вміння зчитувати емоції інших людей дозволяє подолати безліч бар'єрів у встановленні нових міжособистісних відносин не тільки з новим колективом, а й з викладачами. Рефлексія та здатність керувати внутрішніми переживаннями мають великий вплив на ефективність пристосування до нових вимог навчальної діяльності та раніше невідомих форм засвоєння необхідних для майбутньої спеціальності навичок та умінь.

Список літератури

1. Андреева И.Н. Взаимосвязь эмоционального интеллекта и тезауруса эмоциональных переживаний в юношеском возрасте // междунар. науч.-практ. конф., 28-29 апр. 2006 г.: статьи. СПб., 2006. Ч.1.С.17-21.

2. Дерев'яно С.П. Емоційний інтелект як чинник соціально-психологічної адаптації особистості до студентського середовища: автореф. Дис канд. психол. наук: 19.00.05/ – Київ: Б.в., 2009. – 19с.

3. Мороденко Е.В. Социально-психологические критерии социальной адаптации личности в переходные периоды: – Ярославль, 2011. – 23 с.

*Науковий керівник: Каряка І.В.,
канд. психол. наук, доцент*

УДК 378-057.875-044.332 (043.2)

Страшенко О.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ

Протягом усього життя людина має адаптуватися до різних умов. Проблеми адаптації у навколишньому середовищі, а саме до умов навчання, надають багато уваги не тільки сучасні психологи, а й соціологи, філософи, педагоги та інші. Це питання потребує ретельного вивчення для можливості вироблення корисних методів, технік, стратегій та систем для вдалої адаптації. При розгляданні адаптації студентів слід виділити питання гендерних розбіжностей та подібностей між хлопцями та дівчатами.

Будь-який школяр, переходячи до університету, хвилюється перед подальшими діями та новим досвідом, почуває себе невпевнено у новому середовищі – це і є процесом адаптації. Далі студент пристосовується до нового ритму життя, статусу в соціумі, отримує нові уміння, навички та новий досвід.

Гендер – це певна соціальна модель статі, яка характеризує відмінності у прояві поведінки, емоцій, взаємовідносин між жінками та чоловіками.

Статеві стереотипи у значній мірі визначають самооцінку людини й сприйняття нею навколишніх подразників, а зрештою – її поведінку, накладаючи певні обмеження на процес особистості та професійної самореалізації.

Адаптація – це процес пристосування до нового середовища та взаємодія з ним для комфортного існування.

Процес адаптації студентів включає деякі складності в навчальному процесі. Наприклад, непорозуміння з одногрупниками або проблеми із самим навчанням. Для покращення періоду адаптації рекомендується:

- Адекватна оцінка можливостей кожного студента та індивідуальний підхід;
- Сприяння реалізації здібностей;
- Мотивація до навчання.

Не можна не зауважити, що кожен студент може адаптуватися по-різному і, як зазначив А.А. Налчаджян [1, с.51], ліміти його адаптивних можливостей не